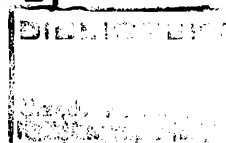

906j 7/48

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ OPIS PATENTOWY

Nr 42954

42m³ 7/48
Kl. 42 m, 36

Wincenty Balasiński

Warszawa, Polska

Sposób wykonywania czterech podstawowych działań arytmetycznych stopnia pierwszego w elektronowych i innych urządzeniach cyfrowych

Patent trwa od dnia 1 kwietnia 1959 r.

Sposób wykonywania czterech podstawowych działań arytmetycznych według wynalazku ma zastosowanie w elektronowych i innych urządzeniach cyfrowych pracujących w systemie (-2) lub w minus-dwójkowo kodowanym systemie dziesiętnym. Umożliwia on jednolite logicznie i stosunkowo proste projektowanie układów dla dokonywania arytmetycznych działań podstawowych na liczbach względnych.

W systemie (-2) ciąg symboli $(\dots a_1 a_0, a_{-1} \dots)_{-2}$ oznacza liczbę względną

$$\alpha = \sum_i a_i \cdot (-2)^i$$

gdzie i — indeksy rzędu, czyli kolejne liczby całkowite, a_i — bity (cyfry dwójkowe) rzędu i , które przybierają wartości 0, lub -1 (tzw. notacja ujemna), albo 0, lub $+1$ (tzw. notacja dodatnia), oznaczane umownie „0” i „1”.

Na dwóch liczbach względnych α, β można

wykonać następujące działania nazywane podstawowymi stopnia pierwszego:

$$\gamma = \alpha + \beta; \gamma = \alpha - \beta; \gamma = -\alpha + \beta; \gamma = -\alpha - \beta.$$

W $(+2)$ systemie dopełnieniowym algorytmy pierwszych trzech operacji wymagają jednego przeniesienia, a ostatniej dwóch. Operację tę jednak można sprowadzić do pierwszych. W systemie (-2) pierwsze trzy operacje wymagają dwóch przeniesień a ostatnia jednego.

Sumator bezpośrednio realizujący na liczbach (-2) tę czwartą operację pracuje według wynalazku w układzie logicznym wynikającym z tabeli na fig. 1a., w której a_i i b_i są bitami składników (argumentów) rzędu i , p_i — bitem przeniesienia na rząd i , c_i — bitem wyniku tj. liczby $\gamma = -\alpha - \beta$.

Dla zrealizowania tej samej operacji $-\alpha - \beta$ na liczbach systemu (-2) można użyć sumatorów wykonujących normalnie działania $\alpha + \beta$,

$\alpha - \beta$, $-\alpha + \beta$ na liczbach systemu (+2), a zmodyfikowanych według wynalazku następuje:

a. sprzęgnięcie wejścia wprowadzającego przeniesienie z rzędu niższego z wyjściem wyprowadzającym przeniesienie na rząd wyższy następuje przez negację,

b. wprowadzenie bitów dodajnej i dodajnika a_i i b_i do sumatora $\alpha + \beta$ następuje przez negację, albo wprowadzenie bitów odjemnika (tj. b_i w sumatorze $\alpha - \beta$, lub a_i w sumatorze $-\alpha + \beta$) i wyprowadzenie bitu wyniku c_i odbywa się przez negację.

Modyfikacje sumatorów (+2) umożliwiające zrealizowanie na nich działania $-\alpha - \beta$ na liczbach systemu (-2) są przedstawione na fig. 2.

W opisanych sumatorach minus- i plus-dwójkowych założono, że przeniesienie wprowadzane na najniższy rząd liczby, $p_{i_{min}} = 0$.

Wykonanie operacji $-\alpha - \beta$ na liczbach systemu (-2) za pomocą sumatorów przedstawionych na fig. 1b. i fig. 2. jest również możliwe w wypadku założenia $p_{i_{min}} = 1$, jeśli dodatkowo zanegować wprowadzane bity a_i i b_i oraz wyprowadzany bit wyniku c_i . Odpowiednia dodatkowa modyfikacja przedstawiona jest na fig. 3.

Sprowadzenie dwuprzeniesieniowych — dla systemu (-2) — operacji $\alpha + \beta$, $\alpha - \beta$ i $-\alpha + \beta$ do operacji $-\alpha - \beta$ może być dokonane za pomocą układów (układu) zmieniających znaki obu argumentów (znak jednego z nich) albo za pomocą samego sumatora $-\alpha - \beta$.

Przykład sprowadzenia operacji $\alpha + \beta$ do operacji $-\alpha - \beta$ za pomocą układów zmiany znaku podaje fig. 4a. Układ zmiany znaku, P, pracuje w układzie logicznym według tabeli na fig. 4b, gdzie $(-a)_i$ oznacza otrzymywany bit rzędu i liczby przeciwnej do wprowadzanej do układu P.

Z tabeli na fig. 4b. widać, że aby nie zmieniać znaku liczby przeprowadzanej przez układ P wystarczy przerwać drogę przeniesień $p_i + 1$ do p_i (blokada przeniesień). Zablockowane na przykład w ten sposób przeniesienia w prawym układzie P (wejście s na fig. 4a) powodują, że w wyniku otrzymuje się $\gamma = \alpha - \beta$.

Realizacja na przykład operacji $\alpha + \beta$ wyłącznie za pomocą sumatora $-\alpha - \beta$ może na-

stać w dwóch krokach: 1°. wykonanie działania $-\alpha - \beta = \gamma'$ oraz 2°. wprowadzenie na jedno z wejść sumatora wyniku γ' celem otrzymania $-\gamma' - 0 = \gamma$.

Odpowiednie sterowanie blokadami przeniesień (wejścia s i r na fig. 4a.) lub krokami działań na sumatorze $-\alpha - \beta$ umożliwia wykonanie wszystkich czterech podstawowych działań arytmetycznych stopnia pierwszego na (-2) liczbach α i β .

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób wykonywania czterech podstawowych działań arytmetycznych stopnia pierwszego w elektronowych i innych urządzeniach cyfrowych na dwóch liczbach względnie przedstawionych w systemie (-2), α i β , znamienny tym, że trzy operacje $\alpha + \beta$, $\alpha - \beta$ i $-\alpha + \beta$ sprowadza się przez odwrócenie znaku składnika, składników lub wyniku do wykonywania działania $-\alpha - \beta$.
2. Sposób wykonywania działań arytmetycznych według zastrz. 1, znamienny tym, że dla sprowadzenia operacji $\alpha + \beta$, $\alpha - \beta$ i $-\alpha + \beta$ do operacji $-\alpha - \beta$ wykorzystany jest sumator realizujący operację $-\alpha - \beta$.
3. Sposób wykonywania działań arytmetycznych według zastrz. 1 i 2, znamienny tym, że wykonanie podstawowego działania $-\alpha - \beta$ odbywa się w sumatorze, którego układ logiczny wynika z tabeli zamieszczonej na fig. 1a., gdzie a_i i b_i — bity (cyfry dwójkowe) rzędu i -tego liczb α i β , p_i — bit przeniesienia z rzędu $(i-1)$ -ego na rząd i -ty, $p_i + 1$ — bit przeniesienia z rzędu i -tego na rząd $(i+1)$, c_i — bit rzędu i -tego liczby $\gamma = -\alpha - \beta$.
4. Sposób wykonywania działań arytmetycznych według zastrz. 1 i 2, znamienny tym, że do wykonania podstawowego działania $-\alpha - \beta$ w systemie (-2) użyty jest sumator $\alpha + \beta$, $\alpha - \beta$ lub $-\alpha + \beta$ systemu (+2), w którym sprzęgnięcie wejścia wprowadzającego przeniesienie z rzędu niższego z wyjściem wyprowadzającym przeniesienie na rząd wyższy odbywa się przez negację.

Wincenty Balasiński

a_i	b_i	p_i	c_i	p_{i+1}
0	0	0	0	0
1	0	0	1	1
0	1	0	1	1
1	1	0	0	1
0	0	1	1	0
1	0	1	0	0
0	1	1	0	0
1	1	1	1	1

fig. 1a

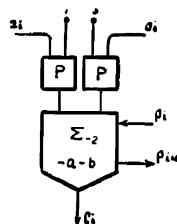

fig. 4a

a_i	p_i	$(-a)_i$	p_{i+1}
0	0	0	0
1	0	1	1
0	1	1	0
1	1	0	0

fig. 4b

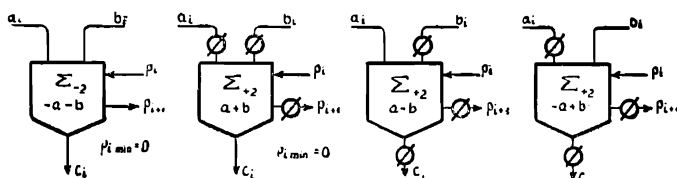

fig. 1b

fig. 2

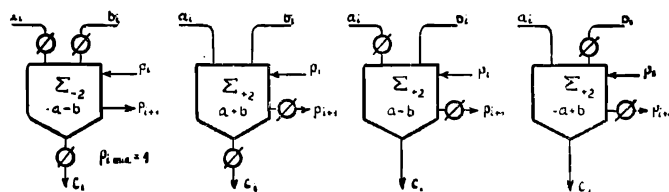

fig. 3